

Viuu el Parc!

REPTE 2

Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
Els hàbitats i la biodiversitat

Versió del mestre

Diputació
Barcelona

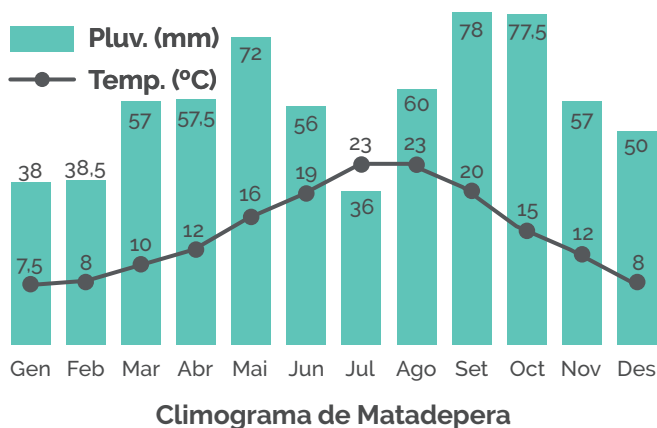
Xarxa de Parcs Naturals

Informació d'interès

SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC, ELS HÀBITATS I LA BIODIVERSITAT

A la unitat 1, va estudiar el relleu del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Un relleu espectacular que domina el paisatge del parc i afavoreix la seva biodiversitat. En aquesta unitat estudiarem aquesta biodiversitat i ens centrarem en el bosc de l'alzinar, el més característic del parc natural.

La **biodiversitat** és la varietat d'espècies d'éssers vius que viuen en una zona. Inclou la flora i la fauna, els fongs i els microorganismes. El tipus i la varietat d'éssers vius d'un indret ve determinada pel clima, el relleu i l'activitat humana. Estudiem el cas del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

El **clima mediterrani** és el propi del parc, per això hi predomina la **vegetació** i la **fauna mediterrània**. Analitza el climograma del parc i descriu les principals característiques d'aquest clima:

- > **Temperatura:** *Hiverns suaus i estius calorosos.*
- > **Pluviositat:** *Escassa i es concentra a la primavera i a la tardor amb sequera a l'estiu.*

El repte que aquest clima suposa a la fauna i a la flora és la calor i l'escassetat d'aigua a l'estiu.

El clima és el mateix a tot el parc però, el **relleu encaixat**, amb zones planeres i zones costerudes, fa que la distribució de l'aigua, la temperatura i el sòl no sigui igual a tot el territori. Es creen així **diversos subclimes i hàbitats** on prosperen **comunitats vegetals diferents**. El relleu doncs, és el principal factor de la rica **biodiversitat** del parc natural.

Des de la prehistòria, la presència de **comunitats humanes** al parc natural **ha alterat** els seus **hàbitats** i la seva **biodiversitat**, degradant algunes comunitats vegetals i introduint-ne de noves. És per això que, actualment, per assegurar la conservació de la biodiversitat del parc natural cal reglar-ne les activitats humanes i minimitzar els seus efectes.

La primera activitat

LA BIODIVERSITAT DEL PARC NATURAL. LES COMUNITATS VEGETALS

Els hàbitats es distingeixen per les seves condicions ambientals i per la comunitat vegetal que s'hi adapta. Una comunitat vegetal és el conjunt de plantes que viuen al mateix hàbitat. **Vet aquí el repte.**

1. Fixa't en les condicions ambientals de cada hàbitat i en les que s'ha adaptat cada comunitat vegetal.
2. Relaciona cada comunitat vegetal amb l'hàbitat que li correspon.

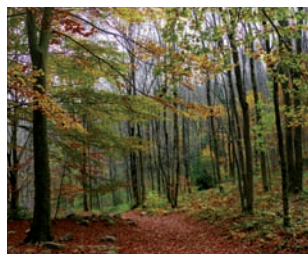
Prat: Comunitat herbàcia estacional. Resistent al vent, a la insolació i a la manca de sòl.

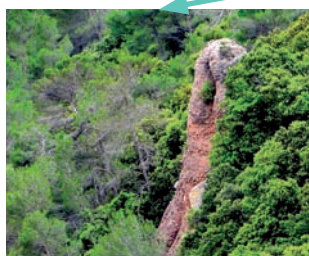
Alzinar: És el bosc mediterrani per excel·lència. Necessita molt sòl i humitat mitjana.

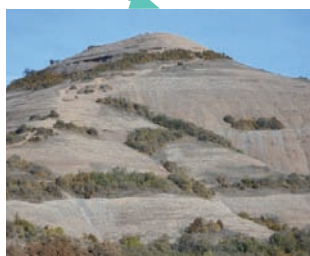
Rouredes: És un bosc centreeuropeu. Necessita frescor, humitat i força sòl.

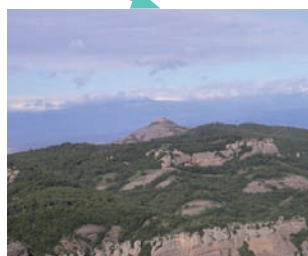
Pinedes: Bosc introduït per l'home. Prospera en indrets secs, calorosos i amb poc sòl.

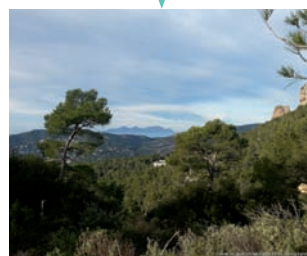
Les fondalades: Els fons obacs dels torrents encaixats, són frescos i humits i amb força sòl.

Les codines: Canvis sobtats de temperatura, ventós i amb insolació. És sec i quasi sense sòl.

Plans i vessants: Pendent suau i més o menys assolellats. Tenen sòl i humitat mitjanes.

Planes baixes: Pendent suau i força assolellades. Són força caloroses, seques i amb poc sòl.

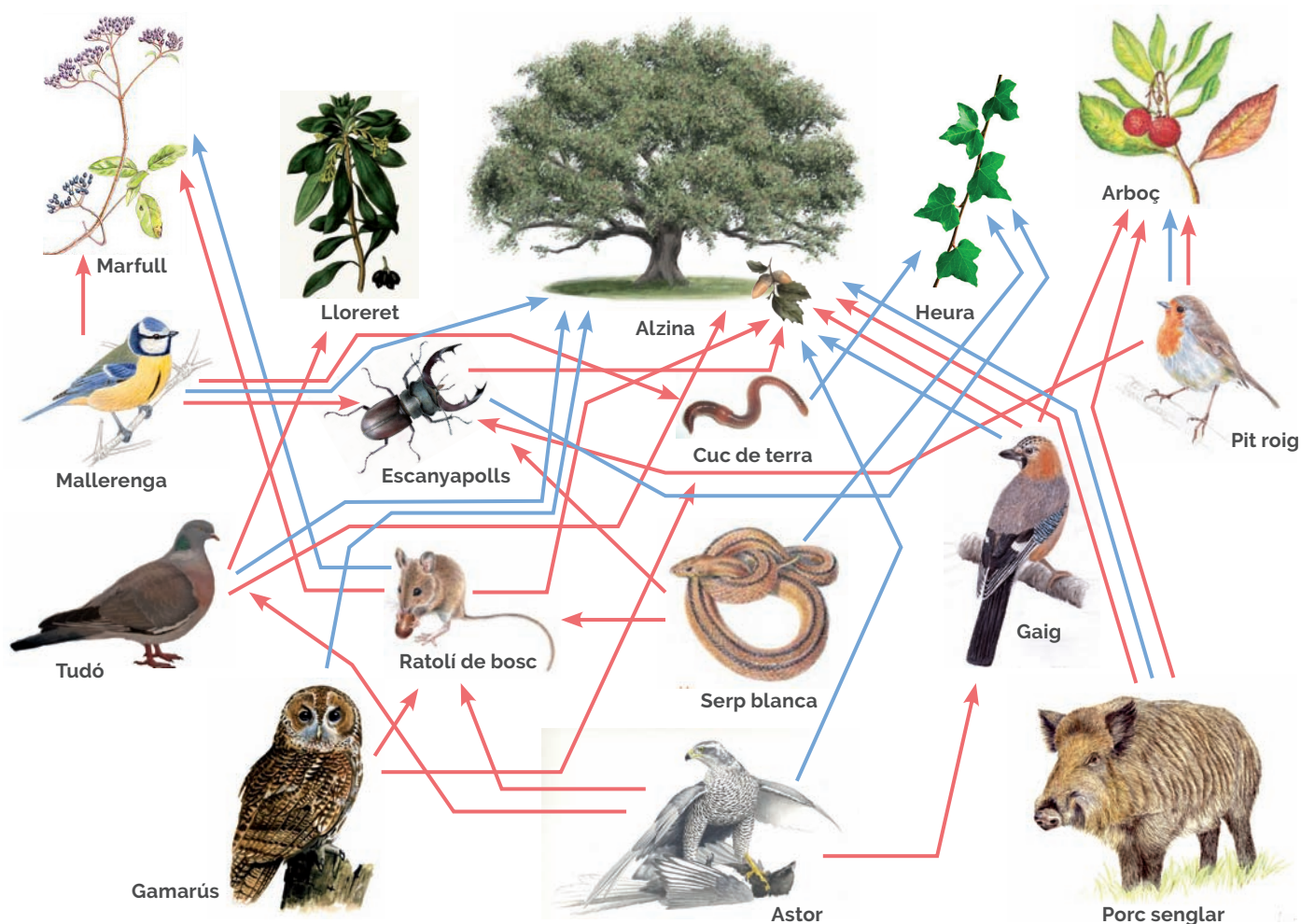
Quin hàbitat i/o quina comunitat vegetal t'agradaria conèixer millor?.....
Tria un hàbitat o una comunitat vegetal i fes-ne un estudi. Comparteix-lo al blog del programa Viu el parc!

La segona activitat

LA FLORA I LA FAUNA DE L'ALZINAR, UNA XARXA DE RELACIONS INVISIBLES

L'alzinar ocupa àmplies zones del parc. És un bosc atapeït d'arbusts amb una fauna molt variada que estableixen un sistema d'interrelacions molt complex on tothom depèn de tothom. **Vet aquí el repte.**

1. Llegiu les fitxes de la fauna de l'alzinar que trobareu a la plana següent.
2. Completeu l'esquema. Amb fletxes vermelles relacioneu cada animal amb els seus aliments i amb una fletxa blava indiqueu on viu.

Quin aliment i quin indret de l'alzinar són els més sol·licitats?

Fixa't en les relacions, t'imagines que passa quan es cremen o és tallen les alzines?

Si vols, comparteix el teu esquema i la reflexió sobre la pèrdua d'alzines al blog del programa!

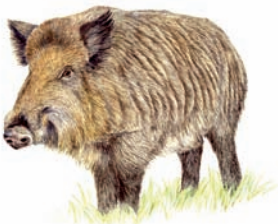
Si no disposes d'impressora, pots fer l'exercici amb ordinador, busca les imatges per internet i enganxa-les en un document word. En aquest, escriu-hi les respostes.

Viu el Parc!

REPTE 2

Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
Els hàbitats i la biodiversitat

Fitxes dels animals de l'alzinar

SEGLAR (*mamífer*)

Viu al sotabosc de l'alzinar.

Menja glans, arrels i fruits dels arbusts.

ASTOR (*rapinyaire*)

Caça des de les capçades de les alzines.

Menja tudons, gaigs i ratolins de bosc.

GAMARÚS (*rapinyaire*)

Caça des de les branques de les alzines.

Menja ratolins de bosc, cucs de terra i altres.

GAIG (*ocell*)

Viu a la capçada de les alzines.

Menja glans i fruits de l'arboç.

TUDÓ (*colom*)

Caça des de les branques de les alzines.

Menja glans i fruits del lloreret i el marfull.

PIT ROIG (*ocell*)

Es refugia entre els arbusts de l'alzinar.

Menja els fruits de l'arboç i l'escanyapolls.

MALLERENGA (*ocell*)

Viu a la capçada o al tronc de les alzines.

Menja els fruits del marfull, cucs i l'escanyapolls.

SERP BLANCA (*rèptil*)

Es refugia sota la fullaraca de l'alzinar.

Menja ratolins de bosc i l'escanyapolls.

ESCANYAPOLLS

(*coleòpter*)

Viu a la fullaraca amb l'heura.

Menja glans.

CUC DE TERRA

Viu sota terra on fan galeries.

Menja nutrients de matèria orgànica del terra.

La tercera activitat

L'ALZINA, UNA ADAPTACIÓ PERFECTA AL CLIMA MEDITERRANI

En l'exercici anterior heu representat el sistema de relacions que formen la flora i la fauna de l'alzinar i heu vist que l'alzina n'és l'espècie central. Per què és tan important l'alzina? **Descobrir-ho és el darrer repte!**

1. Llegiu el text de les adaptacions que ha desenvolupat l'alzina per adaptar-se al clima mediterrani.
2. Completeu l'esquema classificant les adaptacions segons siguin a les fulles, a la capçada, o les arrels.

L'alzina és un arbre d'entre 5 i 20 metres d'alçada, adaptat al clima mediterrani que es caracteritza per la calor i l'escassetat d'aigua a l'estiu. Tota la morfologia (forma) de l'alzina està preparada per estalviar aigua i mantenir-se hidratada. Les seves fulles són petites (3-7 cm), dures i estan recobertes de ceres protectores per evitar l'evaporació de l'aigua. Les seves arrels són llargues i horitzontals per abastar molt terreny per extreure'n l'aigua dipositada. Té la capçada densa i ampla (4-7 metres) per crear molta ombra i protegir de la calor la humitat del terreny. En un alzinar, les capçades de les alzines s'ajunten creant una capa que aconsegueix aïllar el seu ambient interior del fred o la calor de l'exterior.

LA CAPÇADA

Com és? *Densa i ampla.*

Què aconsegueix? *Protegir la humitat del terreny amb l'ombra.*

LES FULLES

Com són? *Petites, dures i protegides.*

Què aconsegueixen? *Evitar l'evaporació de l'aigua a les fulles.*

LES ARRELS

Com són? *Llargues i horitzontals.*

Què aconsegueixen? *Xucla l'aigua del màxim terreny.*

Que creen les capçades juntes de les alzines? *Un ambient propi, aïllat del fred o la calor de l'exterior.*

**Viu
el Parc!**

REPTE 2

Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
Els hàbitats i la biodiversitat

Comparteix la teva feina amb nosaltres

En aquests dies de confinament, difícils per tots i totes, ens fa molta il·lusió rebre notícies teves, per aquest motiu t'agraïrem molt que comparteixis, a les nostres xarxes socials, la teva feina.

Fes alguna fotografia de la teva feina i quan la tinguis, diga-li al pare o la mare que la pengin a les xarxes socials amb les etiquetes següents:

Instagram: #Viuelparc

Twitter: @viuelparc, #viuelparc

Facebook: @Viuelparc

El programa Viu el parc a l'escola també disposa d'un **blog**: <http://www.blogviuelparcescola.com>

Si ens vols **enviar fotografies** del treball que has fet, o **algun escrit** explicant-nos la teva experiència treballant des de casa o fins i tot algun record d'alguna sortida en un parc natural, ens ho pots enviar a aquest correu electrònic: viuelparc.escoles@diba.cat i nosaltres ho publicarem en el blog.

Per últim, també t'informem que tens a la teva disposició un joc sobre els parcs naturals de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona: **El joc de la diversitat dels parcs**. Entra en el següent enllaç i juga amb el pare, la mare o els germans: <https://parcs.diba.cat/web/viuelparcescola/el-joc>